

НАРОД

»Народ« излази свакога дана по подне.
Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.
Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.

НАРОДНИ СПОМЕНИЦИ

Тешко је замислити ма какву творевину људских руку, намењену да човечији живот учини удобним, а да та творевина поред обичајне неопходнога за корисну намену, не носи и нарочито, индивидуално обележје свога творца. У том нарочитом обележју, у тежини да користан предмет буде још и леп и леки извор уметности у опште.

Са културом народа развијале су се и умовжавале упоредо и потребе, те је на тај начин ширења и тримена уметности на све разноврсније предмете. Народ, према свом степенообразованости и својој нарави, по поднебљу и по начину живота — стварао је себи угодне облике, стварао своју уметност.

Наш народ, на раскрсници Истока и Запада, примао је по нешто од мотива и једне и друге стране. Али је он ипак имао и снаге и духа, да у изражавању нових облика остане самосталан и предметима да отисак своје српске душе.

Наша кућа, наше село, целе наше покрајине имају своје народно обележје и свој жиг уметности, па ма како он био млад и примитиван.

После овога рата, наставе нови покрети и нове мешавине народа, изазване новим економским и политичким потребама. Бојати се да наш народ у будућој дружби, као мањи

и културно слабији, неосетно не изгуби своје народно обележје. Историја ће свакако забележити нашу частну и дојалну улогу у овом рату, али ће настати опасност да споменици који допуњују историју, а са којима смо и иначе сиромашни, не изгубе сасвим, добијајући страпо обележје. Треба сачувати уметност у свима њеним гранама, а нарочито грађевинарство, које је највернија и најтрајнија слика сваког доба. Зар би се знало толико о добу великог краља Милутина без цркава из тога времена. Песме, списи и романи слаби су да даду оно што пружа Нагоричански Св. Ђорђе, Грачаница на Косову или Св. Троица испод Овчара. Или зар може бити спора о томе да ли је Злетово српско или бугарско кад се види манастир Лесновски.

Историја не познаје и не признаје народе без народних споменика, па је с тога неопходно потребно мислити и говорити о томе, како да се нашој народној уметничкој делатности да што трајнији израз. Јер непријатељ напуштајући Србију, неће поћи ни празних руку нити ће оставити споменике онакве, како их језатекао.

ШВЕДСКА И СПОРАЗУМ

Милан. — »Секоло« је примио информације о економској конвенцији, која је потписана у Лондону

између Савезника и Шведске.

Требао је да нова либерална есцијалистичка коалиција замени владу шведске конзервативне странке, па да се, пре свега, створи политичка основица, неопходна за споразум између Шведске и Савезника.

Два конзервативна кабинета, који су у овом рату дошли један за другим, и сувише су истакли своје симпатије за Немачку, и тиме спречавали Савезнике да у опште уђу у преговоре за ма какву конвенцију.

Споразум не тражи од Шведске да изађе из неутралности, већ само да врши најстроже дужности, које намеће неутралност. И баш на овом принципу — која је већ формулисао Вилсон — оствариће се конвенција, закључена у Лондону.

То је значење лондонске конвенције, о којој говори Брантинг у једном чланку у »Социјалдемократену« и либерални лист »Дагенс Ниетер«. — Конзервативни листови у брзи да спасу положај странке, врло су резервисани у оцењивању, док један од немачких органа у Штокхолму »Александра«, већи реалиста од краља, изјављује, да је конвенција напротив једна катастрофа за Шведску, пошто прима све, не дајући ништа.

ПОКРЕТ У ТУРСКОЈ

Берн. — Устанички покрет у Турској раширио се од Адрамитског залива до Тира Баиндир. Есад-паша, који је послан да угуши покрет, придружио се устаницима. Революционари силазе са брда у вароши, где се слободно крећу.

ЈЕДИНА УСПОМЕНА

Бери. — Према најновијим извештајима, посада руске црноморске флоте напала је крајем маја муслимане са Крима, који су образовали под окриљем Немаца и Турака аутономну управу са Челеби Чишан Ефендијем на челу.

Вароши Јалга, Багче-Серај, стара престоница кримских канова и Ак-Медид биле су позорнице крвавих сукоба. У свима овим сукобима посада с флоте била је победилац. Вароши Багче-Серај потпуно је уништена, чланови народне скупштине (Курултаја) ухађени су и похапшени заједно са разоружаним турским гарнизonom.

На овај начин велики сав Турака отишао је у ветар и остаје им као успомена на њихове претензије на Крим само »Кримски Ревис«, који уређује младотурски комитет »Јединство и Напредак« и »Кримска Организација«, која ради у Цариграду.

БЕЗ ДЕЈСТВА

Њујорк. — Поводом нове немачке сумаренске акције на обалама Северне Америке, америчка штампа, објављујући догађаје, констатује да ће то гусарство увећати мржњу против Немачке. Листови су сагласни у томе, да је овај излет сумарена промашно циљ, и да није успео да створи сметње у беспрекидном транспортовању трупа преко Атлантика. »Њујорк Тајмс« описујући расположење са којим је велики број публике примио вест, каже: »Немци нису могли изабрати сигурније средство, да подста-

кну ратоборне сесејаје су се сви изјаснили за праву срцу сваког Американца и да уздигну до врхунца наш патриотски жар.« »Ворлд« каже: »Ма какве биле штете, које могу нанети наредбе фон Тирпица, наше ће лађе и даље без прекида преносити тонове и материјал, и фронт ће бити снабдевен.«

БРАНТИНГ О НЕМЦИМА

Штокхолм. — Вођа шведских социјалиста Брантинг у листу »Социјалдемократ« оштро коментарише одлуке конгреса немачких социјалиста већине.

»Што Шајдеман оптужује због анексионазма социјалисте Споразума, који

су се сви изјаснили за право народа о самоопредељењу — пише Брантинг — не може никога ван Немачке да опсени. Чињеница, што су социјалисте Споразума стали уз своје владе, није ништа друго већ једна част за ове владе и не прејудуцира социјалисте Споразума. Само постоји оправдана бојазан, после размимоилажења социјалиста због мира у Брест Литовску, да није наступио неки споразум између Шајдемана и немачке владе, који сигурно нема за основу право о самоопредељењу народа, јер су сада сви видели, како је такав споразум посматрао проблеме анексија и контрибуција у Брест Литовску и у Букурешту.«

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Лондон. — Листови везници поднети нове жрпичу: Ова офанзива може врло лако да реши судбину Немачке, али не може решити судбину Савезника. Јер,

ма какав био исход ове борбе, Савезници су у стању да је продуже, док америчке трупе не предузму улогу и ослободу за увек свет од немачке хегемоније. Ми не желимо непријатељу један недокончани пораз. Ми имамо веру у победу и једино у победу.

Ми смо тукли Немачку у неколико битака од Монса на до сада, а туђи ћемо је и дефинитивно.

Лондон. — Гарвен пише у »Обсерверу«: »Ако непријатељ не може у току ове офанзиве да учини нешто више од онога, што је до сада учинио, партија је неповратно изгубљена за њега.«

»Вероватно је да ће Са-

везници поднети нове жрпичу: Ова офанзива може врло лако да реши судбину Немачке, али не може решити судбину Савезника. Јер,

Рим. — Италијански листови констатују, да и сама немачка штампа почиње да увиђа немогућност да Немачка постигне одлучујући успех на западном фронту и да наметне мир. »Борнале де Италија« коментарише изјаве генерала Фоша, према којима су још нетакнуте савезничке резерве.

Париз. — Данашње новост потврђују, да је настало затишање у операцијама. Али ово је без сумње један кратак одмор.

Очекује се, да отпочне нова немачка офанзива на неком другом сектору.

Главни циљ непријатељев, изгледа, да ће поново пута бити Париз.

Рим. — Критичари листова истичу, да да-

ФЕЛТОН

С У М Њ А

Аријана га дочека и са њим уђе у своју собу. Свештеник остави на столу крст, навуче спотрахиљ, изговори једну молитву и седне. Она клекну.
— Оче... испитујте ме ви.
— Не, ћерко моја, ти мени кажи све што имаш пред собом — стоји један бог човек, који својом молитвом и побожиошћу добија од Бога опроштење грехова за људе. Говори слободно.
— Оче... пре неколико дана говорила сам против једне своје сусетке... Дуго већ не идем у цркву... ни сам крива... кућни по-
Луд сам...

Седе на један камен.
— Да ли сам сигуран да ме она вара? Не, а ипак то осећам. А доказ? Ово је страшно. Али кад би то било, ох! не бих имао милости за ту жену. Био бих неумољив, окрутан. Страшнина је сумња од реалности. Кад бих био сигуран да се подаје другоме, убио бих је онг часа. Другоме? А коме? Па шта ја знам. Зар ми је неко нешто кавао? Нико ништа. Ипак осећам да се изменила, није више моја Аријана! Јуче је изашла из куће, не кававши ми ни речи; слагала ме рекавши ми, да је отишла да купи дрва... Ах! несретница. Због ове страшне сумње полудећу!... и уздрхта.
— Аријано! — рече јој доћи овамо! и окренувши се Ђорђу додаде: пусти мене!
Дуго је фиксирао.

деж и упути се брзим корацима својој кући. Заустави се на два корака пред кућом.
— А ако се вaram? помисли.
— Није могуће, — рече одлучно.
Извуче бодаж, са силовом отвори врата и нађе се пред свештеником.
— Стој! — повика му одлучно свештеник, — куда ћеш?
— Тај га узвик разоружа и он спусти бодаж.
— Куда ћеш? — понови свештеник истим тоном.
— Моја ме жена вара, — одговори он промуклим гласом, пуним беса.
Свештеник на те речи уздрхта.
— Аријано! — рече јој доћи овамо! и окренувши се Ђорђу додаде: пусти мене!
Дуго је фиксирао.

— Аријано, да ли је истина што каже твој муж? Она бледа дрхтећи у целоме телу није знала да одговори.
— Брани се, ако имаш храбрости! — повика јој муж сав изван себе.
Она је и даље ћутала.
Несретнице, ниси способна ни да се браниш!
— Аријано! — настави свештеник, — зар си смеда да лажеш и пред Богом.
— Свршиће се —

ШАЛА И ЗАБАВА

Последња жела једног богаташа је била, да му се у мртвачки сандук метну и 10.000 франка.
»Хоћемо ли ми то збиљга урадити?« питао је најмлађи син. »То је апсолутно лудорија. Шта он има од тога?«
— »Није тако,« рече сре-

дњи син, »то је негова последња жела и њу ми као синови морамо испунити.«
»Наравно,« пристаде најстарији, »само место новца метућемо у сандук меницу на толику суму.«
Професор Аца сиђе да руча на једној станици, где се воз задржава мало дуже. Да би запамтио своје место прочита нумеру вагона »1492« и помисли махнално »Откриће Америке.«
По ручку зазвони за полазак. Али професор заборава нумеру и у очајању, јер воз само што није пошао, пита кондуктера: Молим вас, знате ли ви, кад је Колумбо пронашао Америку?
Да човек може добро да свира на клавиру, мора да је рођен; јер ко није рођен не може ни да свира.

